

INTEGRITATEA ELEVULUI ÎN CONTEXTUL ȘCOLII ONLINE

Lect. univ. dr. Mirela Beatris MUNTEANU

*Institutul Teologic Creștin după Evanghelie "Timotheus" din București,
beatris_munteanu@yahoo.com*

Abstract: Student Integrity in the Context of Online School

The following article will focus on pursuing the study of teacher's dignity in the actual context. Until now, the attempt was to outline a teacher's portrait, whose goal is to be a part of student's life with seriousness, integrity and dignity. The study's direction will be focused on the impact that the medical crisis had over the school system and on how the teachers managed to stay active. My opinion is that, in the current situation, the "to begin" meaning of the word "education" has proved to be the continuation of what has been built until now. The online education is seen differently from its classical form. This article will follow this process from the perspective of teacher's and student's integrity in the online environment.

Keywords: *dedication, liberty, barriers, didactic communication, dignity*

Preliminarii

Vom începe prin a încerca să răspundem la două întrebări ce vizează contextul actual al pandemiei în care educația elevului s-a mutat în mediul online:

- Cum ne poziționăm în astfel de situații?
- Putem vorbi de libertatea copilului în contextul școlii online?

Scopul educației, din perspectiva teoreticianului Constantin Cucioc¹, este acela de a instrui, de a adapta pe plan social, de a forma o judecată liberă și personală, acest scop fiind atins atunci când individul ajunge la acea autonomie care îl face să fie stăpân pe propriul destin și pe propria personalitate.

¹ Constantin CUCIOȘ, Educația exiologică. *Dimensiuni și situare, astăzi și în perspectivă*, teză de doctorat, Iași, 1994, p. 28.

În aceste vremuri de pandemie, scopul a rămas același, dar adaptarea nu s-a făcut doar într-un singur sens, cel al alocutorului, elevul, deoarece și cadrul didactic s-a confruntat cu noutatea de a nu ști ce să facă și cum să facă. Fiecare etapă, în contextul cunoașterii, ne-a propulsat, dar cu pași mici și siguri. Am observat pe parcursul experienței didactice că școala este pentru unii copii toposul securizant în care se descoperă și reușesc să pătrundă în tainele cunoașterii. Acum, ne-am trezit fiecare dintre noi în diferite spații care dădeau o notă de poveste fiecărei ore (de la ciripitul păsărilor, la plânsul fraților mai mici și până la atenționarea mamei printr-un glas apăsător "FII ATENT/Ă!").

Viața, ca și lecția, este o călătorie. La capătul învățării este important ce am învățat. Poate fi deșert sau oază, depinde de tine cum gestionezi experiența. Interesant este că în orice început trebuie să înțelegi că nu e suficient să înveți, ci este important să înveți dezvățul, pentru a ți se deschide cadrul descoperirii noului. Acesta este plusul experienței online, o criză privită ca o oportunitate de transformare, ce ne-a scos din zona de confort.

1. Definirea termenilor

Vom defini termenii din punct de vedere lingvistic (privind sinonimia cuvintelor *demnitate*, *integritate* și *libertate*), dar ne dorim să cunoaștem sensul lexemelor și din perspectiva actului educațional.

1.1. Conform DEX 98, termenul *demnitate*, împrumutat din lat. *dignitas*, *-atis*, este definit astfel: a. Calitatea de a fi demn, atitudine demnă; autoritate morală, prestigiu. ** Gravitate, măreție. b. (Mai ales la pl.) Funcție sau însărcinare înaltă în stat; rang.

Lexemul este un cuvânt format prin derivare cu sufix de la adjectivul *demn* folosit cu sensurile: a. Vrednic (de...). ** Capabil, destoinic. b. (Despre oameni sau purtarea lor) Care impune respect; respectabil; rezervat, sobru. Formație savantă din lat. *dignus* (modificat după lemn < lignum, semn < signum, etc.). Termenul intră în relație de sinonimie cu *integritate*, *credincios*, *luminos*.

1.2. Integritatea presupune demnitate², verticalitate, lipsă de compromis, iubirea adevărului, libertatea de exprimare, în schimb, acesta

2 Ioan-Gheorghe ROTARU, "Plea for Human Dignity", *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, Volume 1, Year 2016, pp. 29-43.

intră în relație de antonimie cu noțiunea de *superficialitate* (cu referire la lipsa unui sistem de valori bine conturat).

Copilul are dreptul la integritate fizică și psihică, în sensul interdicțiilor de supunere la tratamente degradante, pentru că acestea sunt în contradicție cu scopul educației elevului în cadrul școlii.

Integritatea, raportându-ne la învățătura biblică din care aflăm că cele zece porunci date de Dumnezeu³ se însumează în două învățături (*Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu tot cugetul tău și cu toată puterea ta*; *iată porunca dintâi. / Iar a doua este următoarea: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. „Nu este altă poruncă mai mare decât acestea.” - Marcu 12:30,31*), presupune autenticitatea fiecăruia dintre noi cu propria sa persoană, dar și cu alte persoane. Ieremia Rusu afirmă că integritatea în societate, pentru a fi autentică, trebuie să aibă la bază relația omului cu Dumnezeu: „Cel care trăiește fără ipocrizie, onest cu Dumnezeu, va fi onest și în societate, sau la locul de muncă”.⁴ Astfel, integritate înseamnă colegialitate, demnitatea lucrului bine făcut, respect, loialitate, toleranță, iar școala trebuie să cultive un mediu propice pentru cercetare/descoperire și responsabilitate profesională și socială.

Profesorii sunt exemple, fie pozitive, fie (din păcate) negative. Pentru ca un profesor să fie un exemplu de om integru este necesar ca acesta să fie respectat de către elevii săi, calitatea relației elev-profesor fiind legată de expectanțele elevilor, de țelul lor în viață, de gradul de integrare în mediul colegial, de motivațiile personale, de stima de sine, de succesul educațional, dar și de gama de emoții trăite și implicarea activă, de percepția actului educațional și de percepția socială a școlii.⁵

1.3. Lexemul *libertate*

Potrivit art. 4 din Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului din 1789, ce face parte din Constituția Franței, se dispune: „Libertatea

3 Idem, „Natura și scopul Legii Morale a celor sfinte Zece Porunci”, *Păstorul ortodox*, Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, 2015, pp. 318-322.

4 Ieremia RUSU, „Echitatea în relațiile angajat – angajator din România : O perspectivă teologică și socială”. În MURZEA, Cristinel, Carmen Adriana GHEORGHE, Emanuela-Laura DAVID & Nelu BURCEA, *Dreptatea – abordare juridică, politică, socială și teologică*, Lucrările Conferinței 30-31 octombrie 2012 la București, Editura Universitară, București, 2012, pp. 81-91.

5 C.CEOBANU, „Managementul clasei de elevi”, în volumul: Constantin Cuceș (coord.) *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 264.

constă în a putea face tot ceea ce nu dăunează altuia. Exercițiul drepturilor naturale ale fiecărui om, nu cunoaște alte limite, decât acelea care sunt necesare altor membri ai societății, pentru a se bucura de aceleași drepturi.”⁶ Vom pleca de la această definire a libertății în raport cu constrângerile sociale, știind că se omite raportarea libertății la limitele individului.

Libertatea are un impact puternic asupra individului, deoarece reprezintă un bun indicator de testare a propriilor limite și implicit de asumare a sinelui prin raportare la evenimentele exterioare.⁷

Consider că, în acest context libertatea poate avea conotații negative din cauza mediului în care crește și cu care se confruntă elevul, acesta fiind reținut în încredințarea a ceea ce simte. Sinele înseamnă libertate, neavând încredere în sine, acesta ajunge să se considere insignifiant, crezând că el nu poate avea o părere, că nu contează ce simte, ce trăiri interioare are. Doar atunci când este ajutat să devină parte din întregul care înseamnă relația ternară copil – familie – școală, acesta câștigă încrederea în sine și scapă de complexul nesiguranței, dar, în același timp, poate pierde libertatea exprimării naive a vârstei. În dezvoltarea armonioasă a unui copil este importantă simbioza dintre sine și școală, pentru a înțelege cine este și ce rol are în societate, empatia cadrului didactic devenind o formă de rezistență împotriva ignoranței și a superficialității.

2. Cazuistică

Începe un nou semestru, noi strategii, o nouă viziune asupra abordării textului, astfel încât, elevii clasei a VIII-a să se simtă pregătiți la sfârșitul ciclului gimnazial. Ne confruntăm din nou cu lipsa implicării părinților în educația copiilor, uneori având impresia că barca în care au pornit acești copii la drum este în derivă. Ni se cer planuri de combatere a absenteismului, a violenței de orice tip. Dar ce facem pentru a-i ajuta să iasă din mediul care îi ține captivi într-o lume limitată (poate ei sunt fericiți în această capsulă, neștiind că dincolo de barierele socio-materiale e o lume în care pot avea visuri, idealuri). Vorbim de integritatea acestor copii care nu știu că au dreptul la educație, mâncare, sănătate, ș.a., ei știu doar să se mulțumească cu ce au și să muncească de la vârste fragede. Dacă am reuși

6 Norberto BOBBIO, *Liberalism și democrație*, Editura Nemira, București, 2007, p. 42.

1.7 Mirela-Beatrix MUNTEANU, „Libertatea religioasă vs toleranță”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2015, p.78.

să îl integrăm în întregul școlii, ceea ce nu presupune ruperea de familie, deoarece el este parte a lumii sale naturale care este pentru el spațiul securizant, am salva un suflet de la ignoranță, resemnare și autosuficiență. Uneori acești copii sunt incapabili să își asume libertatea de a ieși la suprafață, fiind copleșiți de sentimentul de îndoială și neputință.

Educația se bazează pe egalitate, respect reciproc și libertate, astfel încât, numai în acest mediu un copil poate să se desprindă de mediul nociv, doar ajutat să se integreze într-un alt spațiu fără a simți presiunea ruperii de mentalitățile mediului natural. Această desprindere de mediul creat în familie nu înseamnă pierderea identității.

A venit ziua de 8 martie. Mă uitam la ei cu câtă bucurie oferă cu sinceritate o felicitare sau un măștișor lucrat de ei cu dăruire. Chiar dacă cuvântul pe care îl aud des în mediul familiei este nu ne permitem, ei știu să se bucure de lucrurile simple, iar în compunerile în care li se cere să contureze portretul mamei, aceștia o descriu ca fiind cea care se sacrifică pentru ei. Ne facem planuri pentru perioada *Școala Altfel*, unde vom merge și ce vom vizita... dar, după doar o săptămână, perspectiva asupra vieții se schimbă, deoarece din cauza crizei de sănătate școlile sunt închise, educația transferându-se în mediul online.

Ne reorganizăm și încercăm să găsim o soluție să ne continuăm activitatea online. Ne confruntăm cu situații diferite, pentru că sunt elevi care nu au acces la gadgeturi și nu au nici internet, dar sunt și unii elevi indolenți, dar nu pentru că nu au posibilitatea, ci pentru că știu că nu li se pun absențe și nu le putem pune note pe activitatea online. Pe de altă parte, copiii silitori și preocupați de învățare și descoperire, și în această perioadă fac tot posibilul să nu rămână cu materia în urmă, astfel că, unii dintre ei se urcă pe gard pentru a avea semnal. Într-o zi, o fetiță din clasa a VI-a mi-a trimis un mesaj în care m-a rugat să facem ora mai târziu pentru că dimineața este frig și ea trebuie să meargă pe deal pentru a avea semnal. Mi s-a rupt sufletul în două, gândindu-mă cât de frumos a definit acest copil integritatea lucrului bine făcut indiferent de sacrificii. Avea libertatea să nu intre, în contextul în care unii elevi au profitat de semnalul slab din zonă.

O altă situație antinomică este a unui elev din clasa a VIII-a care nu intra la ore pentru că i se părea plictisitor. Întrebat fiind dacă nu îi pare rău că a lipsit la aceste ore, nota de la evaluarea Națională fiind mică, acesta a răspuns că pentru el este suficient, iar școala îl cam plictisește, în schimb pe facebook are ce să vadă. M-am întristat știind capacitatea

intelectuală a acestui elev, dar pentru faptul că a fost lăsat în grija bunicii, nu a reușit să se redreseze, dimpotrivă, libertatea instituită de bunici l-a făcut să piardă direcția. Bătrânii sunt bine intenționați, dar nu reușesc să îi integreze emoțional în noul spațiu familial. Astfel, apar aceste dezechilibre emoționale, iar copiii își pierd scopul, trăind, de multe ori, fără reguli, fără a da socoteală pentru ceea ce fac și ce spun.

Am început orele online încrezătoare că voi reuși să mobilizez copiii și în acest context, dar, după doar o săptămână, mi s-a confirmat încă o dată că cel dedicat nu are nevoie de restricții. Integritatea cadrului didactic, în acest context al pandemiei, a fost rezultatul libertății de a alege să *faci* sau să *nu faci*. Asta nu înseamnă că nu te gândești dacă ceea ce faci ajută sau nu. Din nefericire, de multe ori ne concentrăm pe "a face" (fiind atenți la superiori) și nu pe "a fi" – a fi liber, a fi lider, a fi cel mai bun, a fi corect, a fi integru, a fi responsabil, deci a fi un model de urmat, făcând referire la definirea termenului *a face* și prin *a spune* (cuvântul este o sabie cu două tășuri). Putem întrupa o lume în cuvânt, conferind putere de sugestie și viziune, dar, în același timp, putem distruge suflete prin folosirea cuvintelor în mod necugetat (învățarea este un proces și pentru dascăl, avem multe de învățat și de la elevi).

Fiecare a înțeles ce a vrut atunci când am fost determinați să susținem orele online. Am făcut un orar cu elevii, dar participau la orele interactive maximum 11 elevi. Am împărtășit din dezamăgirea trăită și colegilor mei, iar o doamnă profesoară, cu aroganță mi-a spus că la orele ei prezența este de 100%. Spre surprinderea mea, am aflat că dumneai postează fișele și apoi întreabă dacă sunt prezenți copiii, astfel încât, mi-am dat seama că fiecare înțelege prin a face ore online ceea ce dorește.

M-am întristat, am făcut o retrospectivă gândindu-mă unde este problema și mi-am propus să răspund la două întrebări:

- * Care este *de ce-ul* personal?
- * Cum poate fi învățarea vizibilă?

În încercarea de a răspunde la întrebările puse, am început să particip la dezbateri despre educația online și am înțeles că răspunsurile sunt la noi, nu trebuie să le caut la alții. Unde sunt probleme sunt și soluții, pot fi păreri și nu soluții greșite. Trebuie să știm ce nu știm, învățarea profundă însemnând să înveți să te dezveti de ceea ce nu ai nevoie și să te redescoperi. Schimbarea vine din interior, important este să ai o strategie și să realizezi că, dacă o iei pe cont propriu, costurile sunt plătite de copii. Contaminarea de la celălalt provoacă transformări și doar împreună poți

crea conexiuni și la nivelul emoției. A fi laolaltă conectați de aceleași ținte, are ca rezultat o experiență eficientă.

Această perioadă ne-a ajutat în comunicarea cu elevii și pentru că s-au spart barierele autorității cadrului didactic care, poate, îl inhibau pe copil. S-a creat o relație bazată pe libertatea de a interveni, de a spune ce gândești fără să îți fie frică că ai greșit, cu alte cuvinte profesorul și elevul au același scop, interesele lor fiind orientate în aceeași direcție. S-a estompat presiunea eșecului elevului, profesorul fiind preocupat de asimilarea cunoștințelor prin descoperire. Educația a devenit nonintruzivă, elevii învățând să caute informații, uneori, fără să fie îndrumați de un cadru didactic, astfel că școala nu mai este locul privilegiat, ca și spațiu fizic, unde se produce învățarea. Ne-am confruntat cu situații în care am schimbat rolul profesorului cu cel al elevului, prin faptul că am fost instruiți de aceștia cum să folosim gadgeturile și am înțeles că școala este despre ce învățăm unii de la alții.

Important este cum facem față schimbărilor și cum ne adaptăm acestora. De Corte⁸ vorbește de competențele adaptive care presupun învățarea situațională și colaborativă de tip constructivist, considerând că este importantă orientarea către asimilarea componentelor cognitive (planificarea și monitorizarea procesului de rezolvare a unei sarcini), afective (emoții și atitudini față de un subiect) și motivaționale (menținerea atenției și convingerii pentru a finaliza cu succes o sarcină). În schimb, abilitățile noncognitive (socioemoționale) reflectă motivația, perseverența, capacitatea de autocontrol, imaginea de sine pozitivă, creativitatea, înțelegerea și exprimarea emoțiilor.⁹ Dacă am reușit să realizăm un echih libru între aceste abilități și să facem ca elevii să se simtă confortabili și motivați că sunt capabili să rezolve sarcini și în acest context, cred că am reușit să fim productivi atât în sens cognitiv, cât și emoțional (atât cât ne permite contactul vizual limitat de un ecran).

3. Avantajele activității online

În condițiile date, școala online a fost o provocare atât pentru elevi și profesori, cât și pentru părinți, deoarece este un concept nou, care necesită

8 E. DE CORTE, & J.E.FENSTAD (eds.), *From information to knowledge; from knowledge to wisdom: Challenges and changes facing higher education in the digital age.* (Wenner-Gren International Series, Volume 85). London, UK: Portland Press, 2010, p. 134.

9 Cătălina ULRICH, *Învățarea prin proiecte. Ghid pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2016, p. 154.

un anumit timp de acomodare. Ne-am trezit în fața unei noi provocări, școala din mediul online prezentând avantaje și dezavantaje, însă pretabilă noii situații. Așadar, raportând-o la această perioadă de pandemie, dorim să evidențiem avantajele din prisma elevilor, a părinților, dar și a cadrelor didactice.

3.1. *Avantajele consemnate de părinți*

- ✦ orarul este mai flexibil;
- ✦ profesorul poate acorda mai multă atenție fiecărui elev în parte, în funcție de nevoile și interesele de învățare ale acestuia;
- ✦ dezvoltă creativitatea privind proiectarea curriculară prin utilizarea informatizării;
- ✦ dezvoltă competențele digitale;
- ✦ ajută la crearea unei învățări colaborative;
- ✦ dezvoltă trăsăturile de personalitate asociate caracterului - respectul de sine, respectul față de ceilalți, punctualitatea, integritatea etc.;
- ✦ permite schimbul de bune practici prin accesul la platforme educaționale diferite;
- ✦ oferă posibilitatea elevilor de a continua studiile de acasă;
- ✦ cadrul didactic poate explora noi moduri de învățare;
- ✦ se câștigă timpul pierdut prin blocajele în trafic.

3.2. *Avantajele consemnate de elevi*

- ✦ are avantajul de a ne aduce pe toți împreună (chiar dacă în fața monitorului) și de a păstra o conexiune cât de cât umană cu profesorii și colegii;
- ✦ oferă oportunitatea de a nu pierde materia și de a nu o recupera ulterior;
- ✦ majoritatea profesorilor au renunțat la clasicul mod de predare în favoarea abordării unor subiecte mai de actualitate ori mai de interes pentru generația noastră;
- ✦ se pune accent pe exprimarea opiniei personale și a sentimentelor proprii;
- ✦ primim proiecte care ne dau ocazia să ne punem în valoare originalitatea și să colaborăm cu ceilalți colegi;
- ✦ majoritatea profesorilor au devenit mai relaxați, mai umani și pun mai mult accent pe interactivitate decât pe acumularea de informații;

- ✦ petrecerea timpului împreună cu familia a dus la consolidarea relațiilor;
- ✦ calitatea materialelor didactice elaborate de către profesori;
- ✦ beneficierea de timp liber, ceea ce a dus la (re)descoperirea pasiunilor;
- ✦ flexibilitatea programului.

3.3. *Avantajele consemnate de cadrele didactice*

- ✦ învățarea utilizării noilor tehnologii;
- ✦ diversificarea conținuturilor și strategiilor didactice;
- ✦ acordarea unui loc mai important consilierii elevilor și relației cu aceștia.

4. Limitările școlii online

Perioada aceasta a adus schimbări mult așteptate, greu de pus în practică până acum, ceea ce a făcut, ca orice schimbare relativ bruscă, să aibă și dezavantaje. Mulți părinți, dar și profesori, consideră că în această perioadă școala online a fost un compromis care i-a ajutat pe copii să fie conectați cu școala, dar nu doresc ca învățământul să se mute în spațiul virtual și pentru că școlarii și preșcolarii au nevoie de interacțiune vie cu colegii și cu profesorii. Un psiholog școlar, fiind întrebat care sunt avantajele și dezavantajele învățământului online, a rezumat, în câteva cuvinte, astfel: îngrădire, artificial, oboseală, neatractiv, stres și, probabil, un rău necesar.

4.1. *Limitări din perspectiva cadrelor didactice*

- ✦ s-a lucrat greu, deoarece unii elevi nu au mai accesat până acum astfel de instrumente digitale;
- ✦ nu participă toți elevii și poate pentru că lipsește sentimentul de apartenență la grupul clasei, dar și pentru că le lipsește motivația de a învăța;
- ✦ conexiunea slabă la internet și a problemelor tehnice;
- ✦ lipsa interacțiunii directe, deoarece unele sentimente nu pot fi transmise prin intermediul ecranului monitorului;
- ✦ însușirea materiei este mai dificilă, deoarece necesită un studiu individual foarte mare;
- ✦ elevii se concentrează mai greu din cauza oboselii;

- ✦ deranjarea orelor de anumite sunete din fundal sau de intervenția părinților în a-i disciplina pe copii;
- ✦ în familiile cu mai mulți copii, uneori, este necesară partajarea device-urilor;
- ✦ lipsa interacțiunii și a jocului din pauze cu colegii.

4.2. *Limitări din perspectiva părinților*

- ✦ prea multe ore petrecute în fața calculatorului;
- ✦ absența unui sistem coerent de formare a profesorilor pentru predarea online;
- ✦ dorința unor profesori de a le da un număr mare de teme;
- ✦ nu este o metodă bună de educare a copiilor, în special în educarea inimilor acestora;
- ✦ lipsa de emoție și de interacțiune în mod direct;
- ✦ libertatea de a se mișca în voie, de a comunica și relaționa, de a se mișca în pauze;
- ✦ mulți elevi nu dispun de dispozitive inteligente sau acces la rețele de date, elemente absolut necesare desfășurării învățământului la distanță.

4.3. *Limitări ale elevilor*

- ✦ calitatea audio-video deficitară;
- ✦ multitudinea de platforme de videoconferință utilizate a devenit uneori oboșitoare;
- ✦ dependența de o conexiune stabilă la internet;
- ✦ imposibilitatea cadrului didactic de a verifica atenția acordată de către întreaga clasă;
- ✦ lipsa contactului cu profesorul, ceea ce a însemnat pierderea informației sau neînțelegerea acesteia de elev;
- ✦ dificultăți în a efectua evaluarea prin interacțiunea simultană a profesorului și a elevilor;
- ✦ statul în fața calculatorului pentru o perioadă îndelungată de timp, de multe ori a dus la oboseală sau dureri de spate;
- ✦ lipsa activităților practice/de laborator efectuate de către elevi.

Analiza privind experiența școlii online a demonstrat că apariția unor fenomene medicale și sociale noi pot perturba procesul educațional.

S-a dovedit că s-a schimbat poziția socio-culturală, comunicarea dintre profesor și elev fiind mai facilă și datorită abilității cadrului didactic de a se adapta. Unii dascăli au reușit să facă învățarea facilă realizând activități cu răsfrângeri în formarea caracterelor. Integritatea lucrului bine făcut a cadrelor didactice stimulative s-a resimțit în exteriorizarea gândurilor, elevii susținând că nu s-au simțit obligați să învețe de dragul de a învăța. S-a creat un dialog liber și spontan între profesor și elev, punându-se accent pe pricepere, înțelegere și punerea de întrebări. În interacțiunea dintre părțile implicate, s-a observat că respectul presupune respectarea demnității și în acest context.

Dar suntem conștienți că au fost și profesori care nu s-au adaptat noilor cerințe din diverse motive. Asumarea responsabilității presupune acționarea chiar dacă situația este neclară și chiar critică. A fi un dascăl integru înseamnă să ai curajul să ieși din zona de confort și să îți dorești să schimbi - mentalități, obiceiuri, superficialitatea, delăsarea. Nu e ușor să fi un model, pentru că presupune să ai în bagajul tău un set de valori după care te ghidezi. Am fost provocați nu doar la nivelul propriilor competențe, ci ne-am reconstruit strategiile motivaționale și de facilitare a învățării. Am încercat să ne reorientăm atenția spre includerea emoției, folosindu-ne de spațiu, timp și resursele învățării specifice contextului dat.

Școala on-line nu este și, probabil, nu va putea fi, o alternativă sau o soluție pentru a suplini sau înlocui „școala de dinaintea”, dar a fost o soluție prin care s-a dorit a ține copiii conectați la activitatea de învățare. Enunțarea dificultăților cu care s-au confruntat elevii, dascălii și chiar părinții poate fi o sarcină de viitor prin care se deschide o fereastră spre un câmp încă neexplorat. Școala poate fi un punct marcant și în această călătorie marcată de necunoaștere, dar bazată pe descoperire, deschizând noi perspective.

Concluzii

Libertatea e un lucru dorit de toată lumea, dar se întâmplă să nu conștientizăm mereu pericolele pe care le implică, deoarece *a fi liber* presupune să accepți că libertatea ta se termină acolo unde începe a celuiilalt. Înseamnă să îți asumi răspunderea propriilor fapte, deoarece o alegere greșită poate demola ce ai clădit, iar atunci când ne dorim să reparăm, realizăm că uneori este prea târziu.

Așa cum am observat, fiecare are libertatea de a se asocia unui grup, de a se exprima liber, de a alege ce consideră că este mai bine pentru el, dar pentru *a fi liberi*, trebuie să respectăm adevărul. Important este că dascălii să înțeleagă care este rolul lor în acest context al libertății și integrității copilului. Înainte de a-i ajuta pe ei, trebuie noi, formatorii de caractere, să ne asigurăm că avem un set de valori, de norme etice și o conduită profesională și personală. Avem libertatea de a fi integri sau nu, dar demnitatea cadrului didactic în contextul educației presupune onestitate, adevăr, colegialitate, respect și responsabilitate. Suntem cu toții, elev-părinte-profesor, responsabili pentru susținerea integrității în procesul de învățare, deoarece învățarea poate schimba destine, comportamente, iar cooperarea duce la transformări.

Școala online a demonstrat că dascălii care își iubesc profesia pot să își facă datoria indiferent de condiții, să fie creativi și pot să se adapteze atunci când situația o cere. Doar împreună, cu mâncile suflecate, cu experiență de învățare și cu o echipă care merge în aceeași direcție, putem transforma o perioadă incertă într-o oportunitate de a ne perfecționa. Cadrul didactic este reperul și primul exemplu al elevului și chiar al familiei, dar în această echipă balanța poate fi echilibrată de părinți (s-au văzut rezultatele atunci când s-a creat un parteneriat autentic între părinți și profesori).

Bibliografie selectivă

- * *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, [trad. D. Cornilescu], traducere nouă, cu trimeteri, Societatea Biblică pentru Răspândirea Bibliei în Anglia și Străinătate, 1924.
- * BOBBIO, Norberto, *Liberalism și democrație*, Editura Nemira, București, 2007.
- * CUCOȘ, Constantin, (coord.) *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2008.
- * CUCOȘ, Constantin, *Educația exiologică. Dimensiuni și situare, astăzi și în perspectivă*, teză de doctorat, Iași, 1994.
- * DE CORTE, E., & J.E. Fenstad (Eds.), *From information to knowledge; from knowledge to wisdom: Challenges and changes facing higher education in the digital age*. (Wenner-Gren International Series, Volume 85). London, UK: Portland Press, 2010.

- ✦ MUNTEANU, Mirela-Beatris, „Demnitatea cadrului didactic în contextul actual?», *Jurnalul Libertății de Conștiință*, București, Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2019, vol. 7, nr. 2, pp.243-256.
- ✦ MUNTEANU, Mirela-Beatris, „Libertatea religioasă vs toleranță”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Editions IARSIC, Les Arcs, France, 2015, pp. 70-84.
- ✦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Plea for Human Dignity”, *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, Volume 1, Year 2016, pp. 29-43.
- ✦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Natura și scopul Legii Morale a celor sfinte Zece Porunci”, *Păstorul ortodox*, Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, 2015, pp. 318-322.
- ✦ RUSU, Ieremia, „Echitatea în relațiile angajat – angajator din România : O perspectivă teologică și socială”. În MURZEA, Cristinel, Carmen A. GHEORGHE, Emanuela-Laura DAVID & N. BURCEA, *Dreptatea – abordare juridică, politică, socială și teologică*, Lucrările Conferinței 30-31 octombrie 2012 la București, Ed. Universitară, București, 2012, pp. 81-91.
- ✦ ULRICH, Cătălina, *Învățarea prin proiecte. Ghid pentru profesori*, Editura Polirom, Iași, 2016.

Dicționare

- ✦ *** *Dicționarul explicativ al limbii române*, București: Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”: Editura Univers Enciclopedic., 1998.
- ✦ *** Seche, Luiza, Seche, Mircea, *Dicționar de sinonime al limbii române*, București: Editura Univers Enciclopedic, 1997.
- ✦ *** *Micul dicționar academic*, București: Editura Univers Enciclopedic, vol. I A-C, vol. III I-Pr., 2002-2003.